

440: Saygı Kastıyla Ayağa Kalkmak

Ömer Faruk

7 Nis, 2019

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Es-selamu aleykum hocam. Büyüklerimize ve ilim ehline hürmeten ayağa kalkıyoruz. Bunda dinen bir sakınca var mıdır?

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

Yaş veya ilim veya makam-mevki olarak fazilet/üstünlük sahibi birine karşı saygı/hürmet gösterme kastıyla ayağa kalkmanın hükmü konusunda delillerin çelişkili gözükmesi sebebiyle ilim ehli ihtilaf etmiştir.

Taberî, Kâdı İyâd, Nevevî, Beğavî, Beyhakî, Ğazzâlî, İbn Kuteybe, San'ânî, Sindî, İbn Battâl (*rahimehumullah*) gibi kimi ulemaya göre bu müstehaptır. Kâdı İyâd "*İkmâlu'l-Mu'lim bi Fevâidi Muslim*" isimli Muslim şerhinde ulemanın çoğunun buna cevaz verdiğini belirtmiştir.

İbn Kayyim el-Cevziyye, İbnu'l-Hâc el-Mâlikî, Molla Ali el-Kârî, el-Elbânî (*rahimehumullah*) gibi kimi alimler ise bunu mekruh görmüşlerdir.

İbn Useymîn (*rahimehullah*) bunda bir beis olmadığını, özellikle de insanlar bunu adet haline getirmiş ve kalkılmadığı zaman bu, gelen kimseyi küçümsemek olarak addediliyor ise bunda bir sıkıntı olmayacağını, ama evla olanın bunu terk etmek olduğunu söylemiştir. İzz b. Abdisselam (*rahimehullah*) ayağa kalkmamanın kişiyi küçümsemek anlamına gelmesi ve buğz etmeye sebebiyet vermesi durumunda bunun önüne geçilmesi için ayağa kalkılması gerektiğini, hatta bu durumda vacip olacağı söylense bunun uzak bir görüş olmayacağını ifade etmiştir.

Nevevî meşhur Muslim şerhinde ve "*el-Ezkâr*" adlı eserinde selef ve halef'in fazilet sahibi birini geliyor olarak gördüklerinde ayağa kalktıklarını, başka bir yerde bunun müstehap olduğunu gösteren hadisleri ve selefın söz ve fiillerini topladığını ve bunlara aykırı gözüken hadislerle cevap verdiğini söylemiştir. İbnu'l-Hâc el-Mâlikî de "*el-Medhal*" adlı kitabında Nevevî'nin zikrettiği delilleri nakletmiş ve bunların hepsine tenkitler yöneltmiştir.

Allah Teâlâ doğruyu en iyi bilendir.

Kucaklaşmak veya musafaha etmek veya karşılamak veya yardım etmek veya tebrik etmek veya oturması için yer vermek amacıyla kalkmakta ise bir beis yoktur.

Ve'l-hamdu lillâhi Rabbi'l-âlemîn.